

Oponentský posudok
na pedagogickú a vedecko-výskumnú činnosť doc. Mgr. Ivana Baláža, PhD.
v súvislosti so začatím vymenúvacieho konania za profesora
pre študijný odbor Ochrana a využívanie krajiny

Podľa ustanovenia § 4 ods. 6 a 8 vyhlášky MŠ SR č. 6/2005 Z.z. som posúdil podklady na vymenovanie doc. Mgr. Ivana Baláža, PhD. za profesora pre študijný odbor Ochrana a využívanie krajiny. Vychádzam z predložených materiálov, ako aj z vlastných skúseností, keďže doc. I. Baláža poznám osobne už vyše 10 rokov.

Profesionálna dráha uchádzača je výrazne spätá s pedagogickou činnosťou. Po absolvovaní Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulty prírodných vied, odbor učiteľstvo, v roku 1999 uchádzač rok pôsobil na Gymnáziu na Golianovej ulici v Nitra. V ďalšom období až doteraz sú jeho pracovné aktivity späté s Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre. Po absolvovaní internej formy doktorandského štúdia a obhájení dizertačnej práce „Ekológia a rozšírenie druhov rodu *Sorex* na Slovensku“ v roku 2003 pracuje doteraz na Fakulte prírodných vied, Katedre ekológie a environmentalistiky Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Od akademického roku 1999/2000 bol zapojený do pedagogickej činnosti na Katedre ekológie a environmentalistiky, pričom prednášal a cvičil množstvo predmetov: Ekológia environmentálnych systémov poloprirodných, Biogeografia, Ochrana genofondu, Všeobecná biológia, Špeciálna biológia, Všeobecná a špeciálna biológia, Metódy výskumu bioty, Metódy výskumu živočíchov, Všeobecná zoológia II., Ekológia živočíchov. V akademickom roku 2016/2017 doc. I. Baláž prednášal a viedol cvičenia z piatich predmetov – Fauna vo výskume krajiny, Základy biológie pre ekológov, Biológia pre environmentalistov, Základy zoológie pre ekológov, Zoológia pre environmentalistov.

Doc. Baláž venuje enormné úsilie vedeniu študentov. V podkladoch pre začatie vymenúvacieho konania na profesora uvádza doteraz obhájených 82 bakalárskych, diplomových a rigorózných prác. Pod jeho vedením úspešne absolvovalo doktorandské štúdium 6 študentov, ďalší dvaja doktorandi sú po dizertačnej skúške.

Koncepcná práca doc. Baláža v pedagogickej činnosti na UKF je zjavná aj v ďalších aktivitách. Doc. I. Baláž zaviedol a garantuje predmety v odbore 4.3.1 ochrana a využívanie krajiny, v študijnom odbore Environmentalistika v bakalárskom, magisterskom a doktorandskom stupni štúdia a v študijnom programe učiteľstvo ekológie. Zoznam a prehľad šiestich predmetov v bakalárskom stupni, dvoch v magisterskom stupni a jedného v doktorandskom stupni je uvedený v podkladoch práce a sú potvrdené vedúcim katedry.

Významný prínos doc. I. Baláža predstavujú aktivity v oblasti základného výskumu a popularizácie vedy. Medzi najvýznamnejšie výsledky, ktoré významnou mierou podporujú rozvoj poznatkov, výchovy a popularizácie vedy predstavujú vedecké monografie a učebnice. Rozsiahle a dlhoročné údaje a výsledky výskumu drobných cicavcov pracovníkov Výskumnej stanice Ústavu experimentálnej biológie a ekológie SAV v Starých Horách a materiál z vlastných odchytov (Správa CHKO Ponitrie a Fakulta prírodných vied UKF v Nitre) doc. Baláž skompletizoval a v spoluautorstve publikoval v piatich monografiách. Veľmi plodná v tomto smere sa ukázala spolupráca s Dr. M. Ambrosom a prof. A. Dudichom, bývalými pracovníkmi VS v Starých Horách. V týchto monografiách je kompletizácia rozsiahlych zberov a syntéza doterajších a vlastných nových poznatkov o rozšírení, habituse populácií, rozmnožovaní

a potenciálnom vplyve nadmorskej výšky na biológiu drobných cicavcov. V monografiách sú doložené nové lokality výskytu chránených a zriedkavých druhov drobných cicavcov, ako aj viacerých druhov európskeho významu. Na podporu a zabezpečenie pedagogického procesu publikoval doc. Baláž s kolektívom učebnice a učebné texty zamerané na terénne poznávanie a výskum krajiny, na problematiku biogeografie a determináčny kľúč na drobné cicavce.

K významným úspechom doc. I. Baláža patrí koordinácia medzinárodnej siete CEEPUS (2012 – 2015) zameranej na výskum a vzdelávanie v oblasti prírodných vied. Okrem množstva ďalších významných výsledkov by som rád spomenul aj významný podiel doc. Baláža v oblasti popularizácie. Popularizačný film „Život s myšami“ predstavuje zaujímavú a pútavú formu prezentovania informácií o drobných cicavcoch, komplikovanosť vývoja vzťahov hlodavcov s ľudskými aktivitami a druhovou bohatosťou na Slovensku, ako aj výskumami hlodavcov a hmyzožravcov u nás. Z priložených podkladov vyplýva, že doc. Baláž venuje problematike popularizácie vedy, či už v regionálnej tlači a televízii tiež významnú pozornosť. Doc. Baláž je aj spoluautor metodík monitoringu hraboša poľného (*Microtus arvalis*), ako významného hospodárskeho druhu v poľnohospodárstve, tiež spracovateľ metodík monitoringu viacerých druhov hlodavcov európskeho významu.

Na tomto mieste by som ešte poznamenal, že doc. Baláž pri snahe o komplexný výskum drobných cicavcov venuje časť svojich aktivít štúdiu hostiteľsko – parazitologickým vzťahom, pričom vnikol do problematiky determinácie a výskumu ekológie blch drobných cicavcov. Výsledky výskumov doc. Baláž priebežne prezentoval na domácich a zahraničných konferenciách. Množstvo času a energie venoval posudzovaním príspevkov do časopisov, posudzovaním projektov, hlavne však riešením viacerých projektov, ktoré doteraz viedol a koordinoval ich výskum.

Významný kus práce v doterajších aktivitách venoval a venuje doc. Baláž na viacerých významných pozíciách a funkciách tak fakulty, prípadne vo vedení UKF v Nitre, kde pôsobí doteraz, čo iste bude aj detailnejšie konštatované pri inauguračnom procese doc. Ivana Baláža, PhD.

Na základe analýzy pedagogickej a vedecko-výskumnej činnosti konštatujem, že doc. Ivan Baláž vo všetkých požadovaných ukazovateľoch prekračuje kritériá potrebné na získanie vedecko-pedagogického titulu profesor na FPV UKF v Nitre. Je výraznou a uznávanou pedagogickou a vedeckou osobnosťou. Keďže dobre poznám vysoké pracovné nasadenie uchádzača a obrovský kus doteraz vykonanej práce v oblasti vedy i výchovy študentov, som presvedčený, že Fakulta Prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre získa v jeho osobe mimoriadne pracovitého vysokoškolského profesora. Preto odporúčam Vedeckej rade FPV UKF v Nitre menovanie doc. Mgr. Ivana Baláža, PhD. za profesora v študijnom odbore Ochrana a využívanie krajiny.

Košice,

Doc. RNDr. Michal Stanko, DrSc.